

Vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende

V.Z.W.

(volwaardig afgekort V.N.A.O.-v.z.w.)

(Bestemming)

P 708549

Driemaandelijks tijdschrift - 2de trimester 2010 - nr. 80
Afgiftekantoor Oostende 1

Kaperskapitein Jan Jacobsen.

In dit nummer:

O.129 rechtzetting • Aquatieme • Feestmaaltijd 20 jaar • Ensor in de kijker • Zeeduivel • In Memoriam • Ons nieuw boek "De Oostendse middenslagtreilers na wereldoorlog 1940 - 1945" • Kapers zijn geen piraten • De Oostendse kaper Jan Jacobsen • Geen vergunning voor grootste zeewindpark • Visserijmuseum Breskens • Ons Gazetje

INLICHTINGEN

De Vriendenkring van het Noordzee-Aquarium Oostende werd gesticht op 1 juli 1990 als feitelijke vereniging. Op 24 februari 1997 werd de feitelijke vereniging omgevormd tot een vereniging zonder winstoogmerk volgens de wet van 27 juni 1921. De statuten verschenen in het Belgische Staatsblad op 24 april 1997 in de bijlage onder het nummer 5954 blz. 3308 en 3309. Deze statuten werden gewijzigd en gecoördineerd op 6 december 2004 als gevolg van de nieuwe V&S-wet van 2 mei 2002. De vereniging staat wettelijk bekend met het ondernemingsnummer 0460.438.808 met zetel Aquariumgebouw, Visserskaai 8400 Oostende

De vereniging: "V.N.A.O.-V.Z.W." heeft volgens art. 3 van de statuten als doel:

1. Een beweging op gang brengen ten gunste van het Stedelijk Noordzeeaquarium Oostende en alles te doen wat van aard is om de publieke belangstelling ervoor te stimuleren.
2. Bij te dragen tot het verrijken van het patrimonium van het Stedelijk Noordzeeaquarium Oostende.
3. Voor haar leden natuur- en milieu-educatieve programma's uitwerken in verband met de fauna en de flora van de zee.
4. Het bevorderen van de maritieme cultuur.
5. Het beschermen van het milieu op zee en in de kustgebieden en het beschermen en benutten van natuurlijk en architecturaal erfgoed in Belgische zeegebieden.
6. In samenwerking met de visserij wetenschappelijke waarnemingen doen in verband met de fauna en de flora van de zee.
7. Meewerken aan duurzame ontwikkeling van de kustgebieden met visserij.

V.N.A.O.-V.Z.W. is lid van:

De Federatie der Vrienden van de Musea van België
De Cultuurraad en de Milieuraad van Oostende

De leden ontvangen het driemaandelijks tijdschrift en genieten, mits voorlegging van de lidkaart, gratis toegang tot het Aquarium en ook de andere stedelijke musea van Oostende. Dit wordt toegestaan door het Oostendse Stadsbestuur.

U kunt lid worden door een jaarlidgeld van **7,50** euro (vanaf 2010) over te schrijven op rekening 280-0706209-86 van V.N.A.O. – V.Z.W. Visserskaai Oostende

Een extra bijdrage van steunende leden is van harte welkom.

Wie 12,50 euro en meer betaald, wordt vermeld in een erelijst.

Een reeks adverteerders schenken onze vereniging hun vertrouwen en steunen aldus de werking. We danken ze van harte en bevelen ze allemaal warm aan.

Het Noordzeeaquarium op de Visserskaai te Oostende is gans het jaar geopend op alle weekends en dagelijks van 1 april tot 30 september.

Verdere info op de website: <http://users.skynet.be/noordzee.aquarium>.

WOORDJE VAN DE VOORZITTER

Beste vrienden,

Het jaar 2010 is al goed ingezet en een vierde ervan is bijna voorbij en afgelopen.

Onze schatbewaarder moet vaststellen dat er nog heel wat leden hun bijdrage voor 2010 niet vereffenden. Mogelijks komt deze vergetelheid door de drukte rond de kerst- en nieuwjaarsdagen. Dit jaar werd ook ons eerste tijdschrift al in eind december gestuurd een beetje vroeger zoals gewoonlijk. Ook zijn er nieuwe overschrijvingsopdrachten van de bank en werden de banknummers uitgebreid tot ibannummers en bic.

We zijn zo vrij nog eens een stortingsbulletin bij huidig tijdschrift te voegen voor de vrienden die nog hun lidgeld moeten bijdragen

De bijdrage kan ook betaald worden aan de balie in het Aquarium of ook nog bij de bestuursleden.

We danken alle vrienden voor hun trouw lidmaatschap en steun voor de vereniging.

Indien onze vraag onbeantwoord blijft worden geen verdere tijdschriften meer gestuurd.

Het drukwerk en de portkosten worden te hoog en de huidige bijdrage van **7,50** euro is onvoldoende om alle kosten te dekken. We kunnen echter nog door de vrijwillige bijkomende steun van velen en door de advertenties de minimumbijdrage verder behouden zodanig dat lid zijn mogelijk blijft voor iedereen die het wil.

Wie van adres verandert verwittigt ons daarvan want de gemeenten geven geen adresveranderingen door wegens de privacy.

Ons ledenfeest is voor de twintigste keer gepland op zaterdag 10 april 2010. Ik doe hierbij een warme oproep om met velen er bij te zijn. (zie pagina 5)

Beste Vrienden,

Vergeet dus niet uw lidmaatschap voor 2010 te regelen.

Maritieme Weetjes

Jean Jacobsen

O.129 Amandine

Rechtzetting: In ons vorig tijdschrift werd een foto van O.128 Rachel geplaatst i.p.v. O.129. Onze verontschuldiging.

De kiellegging greep plaats op 16 november 1960 op de werf Richard Panesi. De reders waren Engel Verhaeghe en Pierre Vincent. De proefreis greep plaats op 17 maart 1962. De laatste

eigenaar was Willy Versluys.

Het schip is 36 meter lang over alles, tussen de loodlijnen 32,50 meter, de breedte 6,70 meter en de holte is 3,90 meter. De visruimen hebben een inhoud van 65 ton. De voortstuwing gebeurde met een industrie motor van 510 pk.

Er werd gevist op de IJslandse visserijgronden, zoals op kabeljauw, schelvis, koolvis, heilbot, roodbaars (Roo bone) en scharretong (Schotse schulle).

Op 3 april 1995 kwam te Oostende de laatste vangst met IJslandse vis binnen. Hiermee was ook de Oostendse en de Belgische IJslandvaart verleden tijd.

De **“Amandine”** is te bezichtigen in een droogdok aan de Visserskaai te Oostende.

Maandag: 14u - 18u - Andere dagen: 10u - 18u

Deuren dicht: 17u30 - Open op zon- en feestdagen

Volwassenen 4 € - Kinderen tot 14 jaar 2€ - Groepen (per persoon) 3 €

Oostendse senioren vanaf 60 jaar gratis de 1ste donderdag van de maand bij vertoon van de identiteitskaart.

TWINTIGSTE AQUARIUMFEEST

Zaterdag 10 (tien) april 2010 vanaf 19.30 u. ('s avonds)

**FEESTZAAL HOTEL-RESTAURANT GROENEVELD (eigen parking)
Torhoutsesteenweg, 655 B-8400 Oostende - tel 059 80 86 51**

ALLEN VAN HARTE WELKOM BRENG OOK UW VRIENDEN EN KENNISSEN MEE.

- Feestprogramma:
- . Toespraakje
 - . Uitreiking Trofeeën 2009
 - . Fijnproeversmaaltijd
 - . Entertainment met Roland De Ridder en zijn orkestklavieren
 - . Voor alle deelnemers een herinneringsgeschenk

Menu:

Porto-Kir-Pineau de Charentes-fruitsap en smulhapjes

Friool slaatje van gemarineerde zalm en St-Jacobsoester
Met dille en zachte roze peperbolletjes

Lentesoep met fijngesneden groentjes

Parelhoenfilet met romig sausje van dragon en sjalot
Groentenboeket en kroketten

Symfonie van chocolade met vanilleroom
(chocomousse-javenaisgebakje-bolletje chocolaïjs)

Koffie of thee

Deelname per persoon 42 (tweeënveertig) euro

Inschrijven en vooraf betalen kan vanaf nu door storting op rekening
BE 78 2800 7062 0986 bic GEBABEBB bij gebruik van nieuwe stortingsformulieren of rekening **280-0706209-86** bij gebruik van de oude stortingsformulieren

Vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende vzw.

Betalen door storting ten laatste tot 5 april

Inschrijven en vooraf betalen kan ook bij de bestuursleden

Robert Coelus

Voorzitter

Tel. 059 236 237

Fernand Guilbert

schatbewaarder

tel. 059 70 43 69

Eddy Eneman

secretaris

tel. 059 50 20 95

OOSTENDE 2010 - CULTUURSTAD ENSOR IN DE KIJKER

Medelid en kunstenaar Luca del Monte penseelde een schilderij in acryl op doek.

Het werk stelt de metamorfose voor van James Ensor die troont in het hiernamaals als de zeegod Neptunus in de gedaante van een meerman samen met zijn vrienden van het 'Bal du Rat mort'. Gevleugelde maskertjes vliegen door de lucht en Lange Nelle buigt ootmoedig; is het onder het gewicht van de Ensorwimpel of is het voor de hemelse troon van Ensor?

Let verder op de mariene details en de uilenspiegel.

AQUATIEME

OPROEP VOOR ONZE LEDEN-KUNSTENAARS

Tijdens het zomerseizoen 2010 organiseren we zoals vorig jaar de tentoonstelling AQUATIEME in de bovenzaal van het Noordzeeaquarium op de Visserskaai te Oostende. Dit jaar wordt het een speciaal tintje voor het thema 'Oostende Cultuurstad.'

De voorwaarden voor deelname:

Deze tentoonstelling is gratis toegankelijk iedere dag van 14 tot 17 uur en tijdens de weekends eventueel ook bijkomend van 10 tot 12 uur.

De kunstenaars of hun vervangers moeten aanwezig zijn tijdens de openingsuren en instaan voor de ontvangst van de bezoekers.

De kunstenaars krijgen in overleg een periode toegewezen van één week die aanvangt op de maandagmorgen en eindigt op de zondagavond. De kunstenaars stellen hun werken tentoon op eigen risico en we vragen dat de kunstwerken zoveel als mogelijk maritieme onderwerpen behandelen. Wie niet beschikt over vervoer voor zijn werken kan beroep doen op ons.

Er zijn 10 weken voorzien:

1. van maandag 28 juni tot zondag 4 juli
2. van 5 juli tot 11 juli
3. van 12 juli tot 18 juli
4. van 19 juli tot 25 juli
5. van 26 juli tot 1 augustus
6. van 2 augustus tot 8 augustus
7. van 9 augustus tot 15 augustus
8. van 16 augustus tot 22 augustus
9. van 23 augustus tot 29 augustus
10. van 30 augustus tot 5 september

Wie belangstelling heeft om deel te nemen spreekt af met onze secretaris Eddy Eneman St. Jansstraat, 58 te 8400 Oostende tel. 059 502095 email: eddy.eneman@scarlet.be

Eventueel ook met bestuurslid Jean Jacobsen en echtgenote Jacqueline Vanthuyne, Stockholmstraat, 39/4 te 8400 Oostende tel. 059 70 83 37

ZEEDUIVEL of LOTTE (*Lophius piscatorius*)

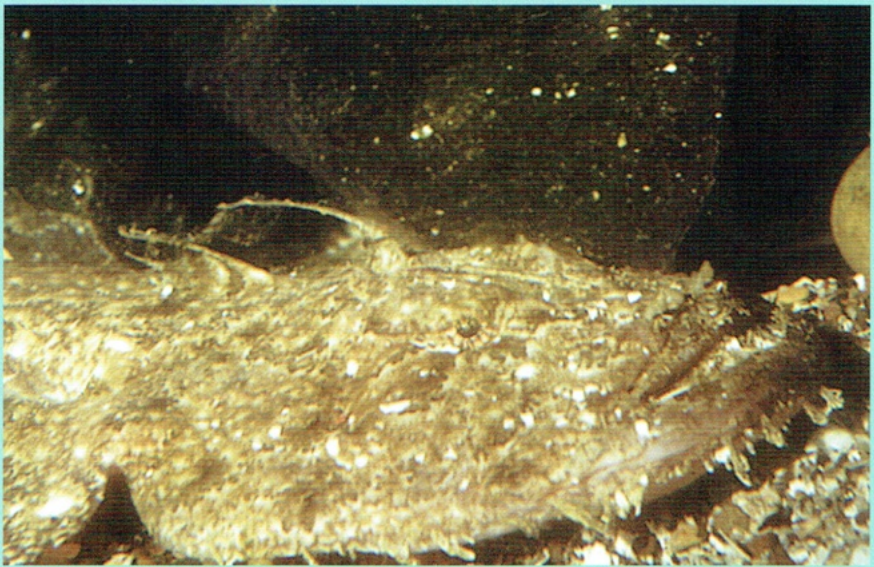
De zeeduivel die van 1980 tot 1984 leefde in het Noordzeeaquarium van Oostende. Hij werd in leven gehouden dankzij dwangvoeding. De zeeduivel is zeer moeilijk te houden in een aquarium vanwege het uitbreken van vistuberculose. Om deze ziekte te bestrijden werd het pas gevangen exemplaar in een aquarium geplaatst met een zoutgehalte van 17 ‰ (recept verkregen via het aquarium van Bergen (Noorwegen)). Het aquarium van Bergen had ook enkele duikers in dienst die de zeeduivels vingen met plastieken zakken, op deze manier waren de vissen ongeschonden en was er minder kans dat de ziekte uitbrak. Foto © Eddy Eneman.

Het sterk afgeplatte lichaam is niet met schubben bedekt. Opvallend is de brede, vervaarlijke bek, die naar boven gericht is. Rond de onderkaak en op de flanken zitten rijen huidflarden, die op toefjeswier lijken.

De zeeduivel heeft twee rugvinnen, de eerste bestaat uit drie vrijstaande stekels en drie door een vlies verbonden stekels.

De vrijstaande stekels zijn uitgerekt tot tentakels; aan de punt van de eerste zit een vlezig, vaak rafelig stuk huid (hengeldraad of ilicium).

Hiermee worden prooidieren naar de bek getrokken.
De kleur van de zeeduivel past zich aan bij de ondergrond; de buik is licht gekleurd.

Vooran op de kop zit een stevige losstaande vinstraal die voorzien is van een vlezig aanhangsel om prooien aan te lokken. Foto © Eddy Eneman.

De zeeduivel houdt zich voornamelijk op in ondiepe kustwateren en hij kan niet goed zwemmen en daarom ligt hij meestal op de bodem, verscholen tussen de algen.

In de herfst verrijdt hij zich van de Europese kusten om in de diepe wateren van de Atlantische oceaan te gaan paaieren (op 1000 - 2000 meter). Het kuitschieten gebeurt in januari en februari. De ontwikkeling van de embryo's neemt vier maanden in beslag.

Onmiddellijk nadat de larven uit de eitjes gekomen zijn, gaan ze een bentisch leven leiden. Deze ogenschijnlijk lompe, weinig beweeglijke vis weet toch zijn kostje bij elkaar te 'hengelen'. Hij jaagt op allerlei vissen en ongewervelde dieren, zelfs kleine haaien trekt hij met de hengeldraad naar zich toe, waarna hij ze

In de beginjaren van het Noordzeeaquarium werden enkele eistrengen van de zeeduivel aangevoerd. Na een zekere tijd kwamen de larven uit het ei, maar ze konden niet worden opgekweekt. Foto © Eddy Eneman.

in zijn brede muil laat verdwijnen.

Sommige exemplaren zijn zo vraatzuchtig, dat de inhoud van de maag 1/3 van het totale lichaamsgewicht uitmaakt.

Het vlees van de zeeduivel smaakt uitstekend.

Uit de alvleesklier wordt insuline gehaald.

Lengte: 1,5 m, max. 2 m.

Maximum gewicht:
30-40 kg.

Eénmaal de kop van de zeeduivel is afgesneden wordt de vis in de handel ook verkocht als "staaftvis" of "lotte" (eigenlijk zou het moeten zijn "lotte de mer", vermits de kabeljauwachtige zoetwatervis *Lota lota* in het Frans "lotte de rivière" wordt genoemd.

O.a. in Frankrijk wordt door de vissers de zeeduivel geheel gelaten. Van de kop wordt het vlees van de kaken (jous) uitgesneden en afzonderlijk verkocht in de viswinkels. De rest van de kop dient om visfumet te trekken. Foto © Eddy Eneman.

Ons nieuw boek

Het is vooral een fotoboek van de Oostendse middenslagtreilers of de "moteurs" met daarbij van ieder vaartuig een korte beschrijving van de meetgegevens, waar en wanneer het gebouwd werd,

voor wiens rekening, wie de opeenvolgende eigenaars waren. Tevens zijn er foto's opgenomen van de personen in verband met het betreffende vaartuig. Onder de middenslagtreilers verstaan we alle vaartuigen die niet eerder werden beschreven in de boeken "De Oostendse kustvissersvaartuigen na wereldoorlog 1940 - 1945, André Barbaix en Eddy Eneman" en "Belgische Zeevisserij - 50 jaar IJslandvaart 1945 - 1995, Roger Corveleyn en Eddy Eneman".

Ons nieuw boek

Technische gegevens:

Titel: De Oostendse middenslagtreilers na wereldoorlog 1940 – 1945.

Auteurs: Louis Vande Castele en Eddy Eneman

Uitgave: Vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende v.z.w.

Formaat: A4

Kaft: Hard

Pagina's: 544

Aantal besproken vaartuigen: 207

Aantal foto's in zwat-wit en sepia: 887

Aantal kleurfoto's: 585

Kostprijs 50 euro.

(Bij voorinschrijving vóór 20 april 2010:

- 5 € korting = 45 €

Luxe uitgave 70 euro

(Bij voorinschrijving vóór 20 april 2010:

- 7 € korting = 63 €

De tewaterlating van O.333 op 20-12-1984.

Foto © Louis Vande Castele.

Betaling per overschrijving op rekeningnr. **280-0706209-86**
of voor Europese overschrijvingsformulieren:

IBANnr. BE78 2800 7062 0986 BIC code GEBABEBB
van de Vriendenkring Noordzee-Aquarium, Visserskaai Oostende,
met duidelijke vermelding:

**“Bestelling boek middenslagvissersvaartuigen”,
afhaalplaats of verzending.**

Ook verkrijgbaar bij de auteurs en in het Noordzeeaquarium.

Te koop vanaf 6 mei 2010.

Bij verzending België + 9 euro

Bij verzending Nederland + 12 euro

Inlichtingen: Eddy Eneman 059502095

of eddy.eneman@scarlet.be

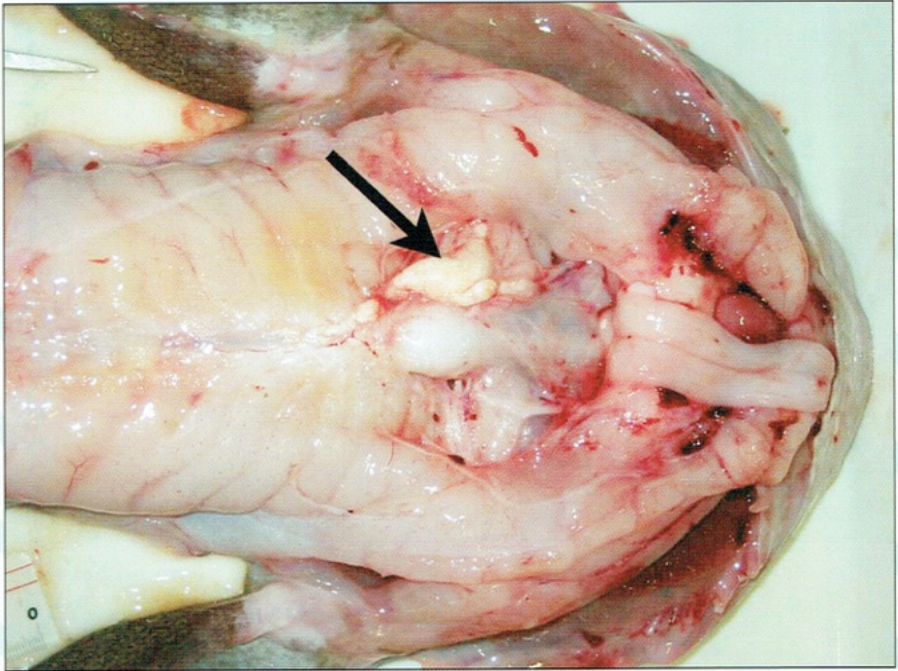
Eddy Eneman, St. Jansstraat 58 8400 Oostende

Foto uit het boek

De O.114, Normauwil voor haven Oostende. Foto © Eddy Eneman.

Staartvis of zeeduivel versus Microsporidia

Zeeduivel geïnfecteerd met Spraguea lophii.

Misschien is het u al opgevallen dat wanneer u een rauw stuk staartvis in twee snijdt langs de ruggengraat, er vaak verborgen in het vlees, langs het midden kleine witte hoopjes (10 mm doorsnee) te voorschijn komen. Hierin zitten witte bolletjes van ongeveer 1 mm in doorsnede. Gezien dit fenomeen voor velen blijkbaar onbekend is, stelden wij de vraag aan het Vlaams Instituut voor de Zee - VLIZI. We vroegen wat dit precies is en in hoeverre het "schadelijk" kan zijn voor mens en/of vis. Hier volgt hun deskundige uitleg.

De witte hoopjes tegen de graat van staartvis - door sommige mensen ook wel zeeduivel of lotte genoemd (*Lophius piscatorius*) - zijn een infectie door *Spraguea lophii*. Dit is een eencellige parasiet behorende tot de groep van de Microsporidia. Oorspronkelijk dacht men dat dit zeer primitieve eencellige organismen waren, gezien hun eenvoudige bouw. Maar ondertussen weet men dat het gespecialiseerde parasieten zijn die nauw verwant zijn aan schimmels.

Spraguea lophii infecteert de Atlantische zeeduivel. Er zijn gelijkaardige soorten die een zelfde type infectie veroorzaken bij de Amerikaanse en Japanse soort zeeduivel. De infectiegraad van deze parasieten bij alle soorten zeeduivel is zeer hoog: bijna 100% van de vissen zijn in mindere of meerdere mate drager.

Infectie vindt plaats door middel van sporen, die de cellen van de gastheer binnendringen. Bij zeeduivel worden de ganglia van het centrale zenuwstelsel aangetast, waarin er druiventrosachtige cysten gevormd worden. De "druiven" zitten vol met sporen die zeer klein en met het blote oog niet waar te nemen zijn (kleiner dan 5 μm of 5 duizendste van een mm). De sporen blijken zeer resistent voor hitte en koude, alsook voor behandelingen met chloor. Ze leiden ook heel gemakkelijk tot nieuwe infecties bij soortgenoten. B.v. in viskweek-installaties.

Een gelijkaardige parasiet (*Glugea stephani*) komt voor bij commerciële platvissen. Daar tasten ze cellen aan van het spijsverteringsstelsel. De extreem uitgegroeide cel vol met sporen (xenoma) kan zelf uitwendig zichtbaar worden wanneer ze door de kieuwdeksels naar buiten groeit. Experts van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO-Visserij) in Oostende volgen de infectiegraad op bij de platvissen uit de Noordzee. Zij doen dit echter (nog) niet voor zeeduivel.

Geen gevaar voor de mens

Volgens Prof. Dr. Fons Van Gompel van het Instituut voor Tropische Geneeskunde te Antwerpen² (www.itg.be) zijn slechts een beperkt aantal van deze zeer grote familie van de microsporidiën gelinkt met opportunistische infecties bij verzwakte mensen. Van de genoemde *Spraguea lophii* en *Glugea stephani* is er in de huidige medische wereldliteratuur over infectieziekten en parasitaire aandoeningen echter geen enkele aanwijzingen terug te vinden dat ze bij de mens in het algemeen, of bij personen met een verlaagd immuunsysteem (bv. HIV/AIDS) in het bijzonder, ziekten zouden veroorzaken.

Last bij vissen

Zeeduivelpopulaties hier, maar ook aan de Japanse en Amerikaanse kusten, zijn zeer sterk geïnfecteerd. Praktisch alle exemplaren hebben één of meerdere van deze cysten tegen hun graat aan. Veterinair patholoog Prof. Dr. Koen Chiers van de Universiteit Gent vond in de literatuur terug dat de zeeduivel de cysten van *Spraguea lophii* omkapselt en er zodoende zelf weinig hinder van ondervindt. Andere soorten vissen die met andere Microsporidia-soorten geïnfecteerd worden op hun zenuwbanen kunnen mogelijk wél zenuwsymptomen vertonen, zoals het voortdurend in rondjes zwemmen (spinning).

We kunnen dus besluiten dat er geen problemen van enige aard bekend zijn met infecties door *Spraguea lophii* bij staartvissen en *Glugea Stephani* bij commerciële platvissen. En, dat het risico ook als zeer laag ingeschat wordt voor de mens.

Tot zo ver het resultaat van wat een schijnbaar eenvoudige vraag toe kan leiden. Wij houden onze lezers zeker op de hoogte van het (eventueel) verdere verloop van dit visdossier!

1 www.vliz.be - info@vliz.be

2 www.itg.be

N. Fockedeij (VLIZ) en Fr. Philips

KAPERS ZIJN GEEN PIRATEN / PIRATEN ZIJN GEEN KAPERS

Piraten, kapers, zeerovers, vrijbuiters en geuzen, dat is allemaal hetzelfde?

Nee, er zit daar veel verschil in.

Wat ze wel gemeen hebben is dat ze allemaal moeten vechten om buit te veroveren.

Van de 16de tot halfweg de 19de eeuw hadden landen meestal geen voldoende oorlogsschepen om zeeslagen te winnen. Daarom moest er iets gevonden worden om dit nadeel op te lossen.

De kapers zijn reders en zeelui die van hun koning of vorst de toelating krijgen buit of prijzen te veroveren op vijandelijke schepen..

Een kaper wordt eigenlijk aangesteld door zijn overheid en krijgt daarvoor commissiebrieven met daaraan verbonden voorwaarden die hem vergunning verlenen om op zee bezittingen te veroveren van vijandelijke mogendheden.

De bemanning van een kaperschip is angeworven in loondienst en krijgt daarnaast een percentage van de buit. Kapers waren verplicht hun buit binnen te brengen en deze te melden bij de prijzenrechtbank die de verkoop ervan regelde.

Was het doel van de vorst via de kapers schade toe te brengen aan de vijand dan dacht de kaper zelf eerder aan zijn profijt.

Zeerovers of piraten werken en vechten voor zichzelf en eender welk schip dat buit kan opleveren wordt aangevallen. Ze kennen dus geen vorst of koning.

De zeerover wordt beschouwd als een misdadiger. Als de zeerover tijdens het gevecht het onderspit moest delven had men geen genade en werd hij zonder pardon gehangen of over boord in zee geworpen.

Het gebeurde ook wel dat sommige legale kapers zeerover werden omdat ze de buit helemaal voor zichzelf behielden en niets meer afstonden aan de vorst.

Het woord 'piraat' krijgt ook nog een bredere betekenis dan gewoon 'zeerover'. Zo spreekt men nu van 'wegpiraat', iemand die door zijn roekeloos gedrag op de weg anderen in gevaar brengt. Ook nog kennen we het woord 'piratenzender', voor een zonder vergunning werkende radio- of TV-zender op een boot die buiten de territoriale wateren fungeert. Denken we maar aan de radio's Veronica en Tijn Uilenspiegel en nog andere.

Soms zijn er die het woord 'vrijbouter' als synoniem voor kaper gebruiken. Terwijl we bij vrijbouter eerder denken aan rovers zoals de bende van Bakeland.

Met de term 'geuzen' werden aanvankelijk de Nederlandse (arme)edelen, tegenstanders van de Spaanse koning Filips II, aangeduid. Later kwamen ze als kapers in dienst van Willem van Oranje en kregen de naam van 'watergeuzen'. Van 1567 tot 1572 waren ze voor Willem van Oranje het machtsmiddel tegen de Spaanse koning.

De Oostendse kaper Jan Jacobsen

Inleiding

Het thema dit jaar voor het tiende en grootse maritieme evenement 'Oostende voor Anker' van 27 tot 30 mei is: " De Oostendse Kapers".

In onze vereniging is een bestuurslid die dezelfde naam draagt als één van die kapers.

Toeval of niet? Geen toeval want ons bestuurslid is wel degelijk een nazaat van de kaperfamilie Jacobsen wat blijkt uit zijn stamboom die terug gaat tot één van zijn verre voorvaders Michiel Jacobsen (1560-1633)

Dus reden en stof genoeg om wat op te zoeken en te vertellen over de 'vroede voorvaders' Jacobsen

Michiel Jacobsen

Hij was van Vlaamse afkomst en geboren in 1560 te Duinkerken. Hij had een Spaanse bijnaam, 'El Zorro de los Mares', wat zoveel betekent als 'Zeevos'. In die tijd waren onze gewesten onder Spaans bewind en Michiel Jacobsen was onderdaan van koning Philips II van Spanje, de opvolger en zoon van Keizer Karel.

In 1588 bracht Michiel Jacobsen als loods de restanten terug van de Spaanse Armada. In 1590 onderscheidde hij zich in de oorlog tegen de Engelsen. In 1595, aan boord van de Windhond, keerde hij naar Duinkerken terug met verschillende Nederlandse "prijzen" (een prijs was een

veroverde buit door een kaper). Michiel Jacobsen was zeer goed op de hoogte van de zandbanken in de Noordzee en wist aldus hoe hij een vijandelijk schip dat hem achtervolgde op een zandbank te lokken en te doen stranden. Voor zijn sluwheid kreeg hij dan ook de naam van zeevos. De koning van Spanje liet in 1602 een vloot uitrusten in Duinkerken en benoemde Michiel Jacobsen tot kapitein. Het is in deze functie dat Michiel deel uitmaakte van een eskader van 10 schepen in 1606. Als kaper voor de Spanjaarden wist hij veel schepen van de Nederlanden te veroveren.

In 1624 werd hij ontvangen aan het hof van Philips II en ontving de Orde van Sint-Jacob. In 1632 bracht hij, ondanks de blokkade door Engelse en Nederlandse schepen 4000 Spaanse soldaten naar Duinkerken.

In 1633 voerde hij strijd met tien Turkse schepen en liep dan binnen in Spanje waar hij enkele dagen later overleed aan een hevige koorts. Hij werd met alle eer begraven in de kathedraal van Sevilla, vanwege zijn 50 jaar trouwe dienst, naast het praalgraf van de beruchte conquistador Fernando Cortes.

Michiel Jacobsen was getrouwd met Laurence Weus, dochter van vice-admiraal en kaper Cornelis Weus en kreeg met haar zeven zoons en vijf dochters. Vier van zijn zoons werden kapiteins van oorlogsschepen

Een dochter van Michiel Jacobsen, nl. Agnes, huwde met Michel Bart en werd de grootmoeder van de beroemde Duinkerker kaper Jan Bart, wiens standbeeld staat midden op de marktplaats te Duinkerken. Michiel Jacobsen wordt in zijn geboortestad ook geëerd als een beroemde Duinkerker met onder andere een beeld aan het Stadhuis.

De (Duinkerke, Oostendse) kaper Jan Jacobsen

Het zeemansbloed zat in en zit nog in de familie Jacobsen en onder de talrijke kroost van Michiel Jacobsen en Laurence Weus vinden we een JAN JACOBSEN, die zoals zijn vader Michiel zee kapitein wordt op de Spaanse vloot.

Jan Jacobsen zal, na het Twaalfjarig Bestand, tussen de Hollandse rebellen en de Spaanse kroon van 1609 tot 1621 gestationeerd worden te Oostende met

Standbeeld van Jan Bart met opgeheven zwaard te Duinkerke op de markt.

zijn schip " Santa Vincenzo" om bij gelegenheid aan kaapvaart doen. Na het Bestand zal Jan Jacobsen zich in oktober 1622 beroemd maken door liever met schip, man en muis de lucht in te vliegen dan zich over te geven. De Oostendse kronijkschrijver Bowens vertelt daarover het volgende: Op 2 oktober 1622 rond 23 uur, verliet een smaldeel van drie eenheden van de Spaanse vloot de haven van Oostende, om de Hollandse blokkade te doorbreken. Admiraal van het eskader was de Spanjaard Pedro de la Plesa, hij wordt vergezeld door een andere Spaanse kapitein, Juan Garcia en de kaperskapitein Jan Jacobsen. Na enkele uren beriekt het drietal de vloot van de Hollandse vice-admiraal Herman Kleuter. Die Hollandse vloot bestaat uit negen zware oorlogsbodems die de Vlaamse kust blokkeren. Het schip van Jan Jacobsen wordt beschoten maar weert zich even duchtig met zijn 140 man aan boord. De Spaanse kapiteins, in plaats van de Vlaming ter hulp te snellen en bij te staan, zetten alle zeilen bij en vluchten tot onder de kust van Engeland. Jan Jacobsen, verlaten door zijn bondgenoten, besluit te strijden tot het bittere einde. Hij weet immers dat de Hollanders de gewoonte hebben hun Vlaamse gevangenen over boord te gooien wat toen heette: **'de voeten te spoelen'**, of hen mee te voeren naar de wal om hen er te bekeren en vervolgens op te hangen. Sinds 1587 werden de Vlamingen immers door de Hollanders behandeld als zeerovers. Jan Jacobsen zal dan ook de strijd totterdood verkiezen boven een roemloos einde.

Hij stelt zijn mannen op, de sabel in de vuist, en na een laatste toespraak zeilt hij op de Hollanders af, lost twee volle kanonslagen, entert het dichtstbijzijnde schip dat onder bevel van de admiraal Kleuter staat en boort dit bijna onmiddellijk de grond in.

De overige acht Hollanders concentreren al hun vuur op de Sint-Vincent van Jacobsen waarvan de helft van de bemanning buiten gevecht wordt gesteld. Het gevecht duurt al dertien uur. Het achterschip is vermorzeld door de kanonschoten en staat onder water. Masten en zeilen zijn aan flarden geschoten. Het kan niet lang meer duren.... Jacobsen voorziet dat hij in handen zal vallen van de Hollanders en beveelt het vuur in het buskruit te steken. De Hollanders, bij het vernemen van dit bevel, beloven hem en zijn resterende manschappen goed kwartier en behouden leven en dit bij monde van hun admiraal Lambert.

Drieëndertig man weerstaan niet aan de lokstem en springen over boord om door de Hollanders te worden opgepikt.

Jan Jacobsen blijft aan boord van zijn schip met nog een twaalfstal die nog een bloedbad aanrichten bij de Hollanders die aan boord waren gesprongen.

Jacobsen roept nog tot zijn geredde manschappen aan boord van de Hollanders: **“Indien iemand onder u ontsnapt en nog ooit in Duinkerken terugkomt, dat hij dan zegge hoe we ons verdedigd hebben en ons bloed vergoten voor God en de Koning”**.

Op zijn bevel steekt dan een Antwerpse matroos, die vroeger op Oost-Indië gevaren had, de vuurlont in het kruit en de ‘Sint-Vincent’ vliegt met vriend en vijand de lucht in, midden een rode vuurkolk. De ontploffing was zo groot dat een in nabijheid zijnd Hollands schip volledig onttakeld werd. De gevangen Vlamingen werden ondanks de gedane beloften naar Holland gebracht en er opgehangen, met uitzondering van getuige Corneel Jacobsen (neef van kapitein Jan) die gespaard bleef wegens zijn jeugdige leeftijd. Ook voor Gaspard Bart (zoon van Antoon Bart, grootoom van de latere beroemde Jan Bart) werd om dezelfde reden een uitzondering gemaakt en hij werd uitgewisseld tegen een gevangen Hollandse matroos.

Toen, aartshertogin Isabella, de schandelijke terechtstellingen van de mannen van Jacobsen vernam, liet ze als wraak evenveel Hollandse gevangen ter dood brengen.

De tijden waren toen wreedaardig!

Heroïsch schilderij dat voor wereldoorlog II hing in het stadhuis te Oostende. Het stelt de strijdvaardige Jan Jacobsen voor aan boord van de St.-Vincent

Geen vergunning voor grootste zeewindpark

David Adriaen

De plannen van drie concurrerende consortia om een reusachtig windpark voor de Belgische kust te bouwen zijn gekelderd. Minister van Energie Paul Magnette (PS) besliste recentelijk om de drie aanvragen voor een concessie af te wijzen. De minister doet dat na een negatief advies van de energiewaakhond CREG. Die had bezwaren gemaakt rond de impact van de geplande parken op het scheepvaartverkeer.

De drie voorstellen hadden allemaal betrekking op de zone ter hoogte van de zandbank Noordhinder, zo'n 45 kilometer van de Belgische kust verwijderd. Die zone is de grootste en meest in zee gelegen concessie die windparkontwikkelaars konden aanvragen. Ze ligt net achter de zone waar Belwind momenteel bezig is met de bouw van een zeewindpark. Consortia rond Electrabel, Eneco en Electrawinds hadden een dossier ingediend.

Hoe het nu verder moet met het dossier is onduidelijk. De zone is voor een tijd 'bevroren', klinkt het op het kabinet van Magnette. Een mogelijke oplossing is dat de Belgische windparkzone iets verkleind wordt om de bezwaren van de scheepvaart weg te nemen.

Het opnieuw afbakenen van de zone, via een koninklijk besluit, en het heropstarten van de concessieaanvragen zal sowieso veel tijd in beslag nemen. Dat is spijtig, zo valt te horen in de sector, want er stonden toch drie consortia klaar om het park te bouwen, eventueel in een afgeslankte versie.

Bij de Belgische bedrijven uit de consortia bestaat de vrees dat het opnieuw openstellen van de concessieaanvragen een enorm opbod zal ontstaan. De kans bestaat dat Europese energiegiganten zich in de strijd zullen mengen.

De beslissing over de laatste zeewindparkconcessie in ons land, gelegen net voor de zone waar Belwind aan het bouwen is, zal wellicht op korte termijn gebeuren. Voor die zone zijn bijna identiek dezelfde partijen kandidaat als voor de meest veraf gelegen zone.

Visserijmuseum Breskens

Kaai 1
4511 RC Breskens
Tel: 0117 - 383 656
Fax 0117 - 386 145
visserijmuseum@hotmail.com
www.visserijmuseumbreskens.nl

openingstijden

april, mei, juni, september en oktober
(01-04 / 30-06 + 01-09 / 31-10)
zondag: 14.00 - 17.00
maandag: gesloten
dinsdag t/m zaterdag: 10.00 - 12.30 / 13.30 - 16.30

juli en augustus
(01-07 / 31-08)
zondag: 14.00 - 17.00
maandag t/m zaterdag: 10.00 - 17.00
iedere dinsdag rondleiding met gids om 15.30 uur

groepen op afspraak het hele jaar door

 rolstoel toegankelijk

Visserijmuseum Breskens

We zoeken allerhande foto's, dia's in verband met de Belgische visserij. Na scanning worden deze zo spoedig mogelijk terug bezorgd aan de eigenaar. U kunt contact nemen met Eddy Eneman Sint Janstraat 58 8400 Oostende, tel.059502095 of eddy.eneman@scarlet.be

Lijst steunende leden 2010

<i>A. Argenta</i>	<i>D'Hoogbe Willy</i>
<i>A. Rederij Versluys W.</i>	<i>Dierckens Bernard</i>
<i>Allaert Georges</i>	<i>Dirickx Kamiel</i>
<i>Allemand Fernand</i>	<i>Dufait Roland</i>
<i>Ampe-Vandale</i>	<i>Dumarey Daniël</i>
<i>Barbaix Rachel</i>	<i>Dumoulin M.R.</i>
<i>Belpaeme Blanche</i>	<i>Dupont Jerome</i>
<i>Bienfet Ronald</i>	<i>Dutreeuw Rita</i>
<i>Billiet Kurt</i>	<i>Eerebout Edgard</i>
<i>Billiouw Hendrik</i>	<i>François Glibert</i>
<i>Borny Rolande</i>	<i>Gallant Roger</i>
<i>Bossaert Jurgen</i>	<i>Garsbeeke-Debleecker</i>
<i>Boumans Anne-Marie</i>	<i>Geryl André</i>
<i>Carly Ronald</i>	<i>Gbevaert Christiane</i>
<i>Cattoor Johan</i>	<i>Ghys-Lenaers Marceline</i>
<i>Caullet-Focke</i>	<i>Goderis Roger</i>
<i>Claessens-Versluys Herman</i>	<i>Goemaere Elisabeth</i>
<i>Claeys Niki</i>	<i>Goormachtig-Peel</i>
<i>Cleremans André</i>	<i>Gosens-Van Der Velden</i>
<i>Coelus Robert</i>	<i>Hardy Nan</i>
<i>Coenye Eddy</i>	<i>Heirwegh Eddy-Bastini</i>
<i>Constandt Georges</i>	<i>Herman Gilbert</i>
<i>Cordier Maria</i>	<i>Hubert Georges</i>
<i>Corveleyn Johan</i>	<i>Huys Adriaan</i>
<i>De Donder F - Goethals R.</i>	<i>Jacobsen Jean</i>
<i>De Mey Jef</i>	<i>Jansoone R.J.A.</i>
<i>De Rycker Clothilde</i>	<i>Jooris Roger</i>
<i>De Vos Bjorn</i>	<i>Knöble Heidi</i>
<i>De Vos Jacqueline</i>	<i>Lachat Freddy - Bouchaert N.</i>
<i>Declerck Francine</i>	<i>Lambert Geert</i>
<i>Depoorter Leo</i>	<i>Lambrecht Lucien</i>
<i>Derdeyn Fernandus</i>	<i>Langenaekens-Geryl</i>
<i>Derycke Daniël</i>	<i>Lievens William</i>
<i>Dewaele Marcel</i>	<i>Lischetski Pierre</i>

<i>Lodewyckx Herman</i>	<i>Van Roost Paul</i>
<i>Lowyck Jan</i>	<i>Van Vooren Rita</i>
<i>Luca Del Monte - Vandenberghe L.</i>	<i>Vanbillemont Prosper</i>
<i>Maes Erwin</i>	<i>Vandamme Gerard</i>
<i>Mahieu Marie-Christine</i>	<i>Vande Castele Louis</i>
<i>Malfait Pierre</i>	<i>Vandendriessche Gilbert</i>
<i>Martinsen Eduardus</i>	<i>Vandendriessche Patrick</i>
<i>Mille Henri</i>	<i>Vanbee Roger</i>
<i>Moeyaert Daniël</i>	<i>Vanboeck Leopold</i>
<i>Moyaert Luc - Belpaeme Christiane</i>	<i>Vanbove-Deneve J-M</i>
<i>Mynn Joan</i>	<i>Vansteene Urbain</i>
<i>Natural Art</i>	<i>Vansuyt Ronald</i>
<i>Notteboom Emmanuel</i>	<i>Vantorre Amedé</i>
<i>Philips Freddy</i>	<i>Vanwalleghem René - Vandewalle</i>
<i>Pillu Raymond</i>	<i>Verbeke Frans</i>
<i>Plaetevoet Raymond</i>	<i>Verburgh André</i>
<i>Porta Rosette, Consul van Monaco</i>	<i>Verburgh Maria</i>
<i>Pottiers Patrick-Herckens Annmarie</i>	<i>Verdruyve Oscar</i>
<i>Prinzie Valère</i>	<i>Verkempynck Jean-Pierre</i>
<i>Sanders Laura</i>	<i>Vermandel Patrick - Havenkap.</i>
<i>Serie Edmond</i>	<i>Vermynck Danny</i>
<i>Severijns Natalis</i>	<i>Vilain Omer</i>
<i>Seyffers Andrée</i>	<i>Vyncke Wilfried</i>
<i>S'Jongers Jean-Jacques</i>	<i>Vyvey Jean</i>
<i>Sleuyter-Smessaert</i>	<i>Walraeve-Baeteman</i>
<i>Smeyers Victor</i>	<i>Westerlinck René</i>
<i>Soetaert-Versluys</i>	<i>Willaert Jean-Pierre</i>
<i>Swinnen Frank</i>	<i>Willem Walter</i>
<i>Ulin Georges</i>	<i>Willems Marina</i>
<i>Van Acker André</i>	
<i>Van De Wynckel Th. - De Clerck</i>	
<i>Van Der Cruyssen Gabriël</i>	
<i>Van Iseghem G.</i>	
<i>Van Laethem Sonia (Marie)</i>	
<i>Van Ossel Jeannine</i>	

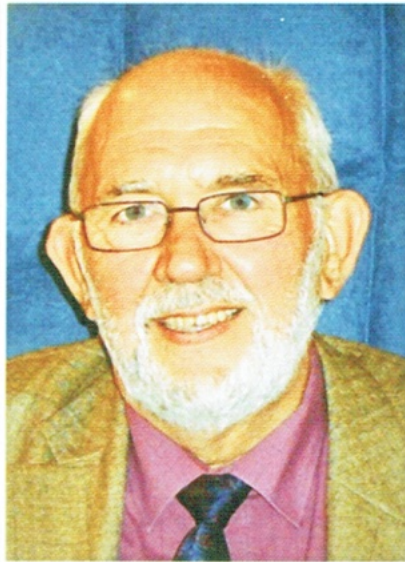
Deze lijst vermeldt de leden die 12,50 euro en meer als lidgeld betaalden. Hun belangrijke steun verruimt de werking van de vereniging. Een zeer hartelijke dank.

De lijst werd voorlopig afgesloten op 8 maart 2010. Er kunnen er nog bijkomen.

IN MEMORIAM

Op 10 januari 2010 overleed François Devriendt, effectief lid en lid van de Raad van Bestuur van de Vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende vzw.

Hij werd geboren te Oostende op 6 juli 1940 en was Technicus bij Belgacom op rust.

Jij blijft bij ons!

François was een man bij wie sociaal dienstbetoon geen ijdel woord was. Hij was actief bij de scouts, bij de dansgroep 'De Zeepaardjes' en bij ons tijdens evenementen van de vereniging. De afscheidsplechtigheid met massale aanwezigheid van zijn vele vrienden en kennissen was op zaterdag 16 januari 2010 te 11 uur in het Uitvaartcentrum Stuiverstraat Oostende.

Aan zijn vrouw Liliane Van Troost, zijn kinderen en kleinkinderen ons oprecht medeleven in de rouw om François, de lieve partner, vader en grootvader.

ONS GAZETJE

1. Op 24 december 2009 overleed te Oostende ons medelid de heer Roger Deplancke. Hij werd geboren te Oostende op 3 mei 1921. Roger was oud-strijder 1940-1945 en lid van de Brigade Piron. Tevens was hij ook journalist met een speciale interesse voor de visserij.
Zijn uitvaart was op zaterdag 2 januari 2010 in de St Jozefskerk te Oostende. Aan zijn echtgenote en kinderen ons oprecht medeleven in hun rouw.
2. Op 9 februari 2010 overleed medelid Julia Boone. Ze was geboren te Gent op 1 juni 1922 en was weduwe van de heer Henri Vanassche. De uitvaart was op donderdag 16 februari met een eucharistieviering in de St. Jozefskerk te Oostende. Julia was er steeds graag bij op onze dagreisjes en feestjes. Zij was een moedige levenslustige vrouw die niet gespaard bleef van tegenslagen en de hardheid van het leven al had leren kennen toen haar familie bij het uitbreken van de tweede wereldoorlog naar Engeland vluchtte en zij daar als jong meisje moest gaan werken in een vliegtuigfabriek.
Aan haar kinderen en kleinkinderen onze oprechte deelneming bij het heengaan van meetje.
3. Op 4 maart overleed plotseling thuis, medelid Daniël Serie in de leeftijd van 62 jaar. Tijdens zijn actieve loopbaan was hij visser, havenarbeider, vakbondsafgevaardigde en zijn hobby's waren "darts" en kunstschilderen. Daniël was ook deelnemer voor onze kunsttentoonstelling te Raversijde. Aan zijn echtgenote Deanna Conroy en familie onze deelneming in hun rouw.
4. Emiel Smissaert stuurt ons regelmatig mariene en maritieme informatie die hij met zijn speurend oog opsnort in de recentste berichtgevingen of ook nog tijdens gesnuffel in boeken en tijdschriften. Allerbeste dank, Emiel en daarvan is ook soms wat dienstig voor het ledenblad.
5. De jaarlijkse algemene vergadering van de effectieve leden en de leden van de Raad van Bestuur was gepland op vrijdag 12 maart in het Fort Napoleon. Traditiegetrouw werden de jaarverslagen voorgelegd en besproken. Voorzitter, secretaris en penningmeester werden herkozen.
6. Tijdens het maritieme evenement 'Oostende voor Anker' van 27 tot 30 mei 2010 zal er door onze vereniging een boekenstand gehouden worden op het St. Petrus en Paulusplein te Oostende. Beste leden, kom er ook eens langs.